

Säkerhetskultur

Branschråd tunnelbana och spårväg

2026-05-21

Transportstyrelsens beskrivning av säkerhetskultur

Säkerhetskultur handlar om en organisations gemensamma sätt att **tänka och agera i förhållande till risk och säkerhet**, dvs. hur en organisation prioriterar och **faktiskt arbetar med risker och säkerhet** kopplat till sin verksamhet.



Utgångspunkt

Transportstyrelsens syn på säkerhetskultur

1. Rapportering kultur
2. Rättvis kultur
3. Lärande kultur
4. Säkerhetsengagemang
5. Kommunikation
6. Resurser och kompetens
7. Systematiskt säkerhetsarbete



Centrala grundområden

- **Rapporterande kultur**

- Att man vet vad och hur
- Att man rapporterar och uppmuntras att göra det
- Att man får återkoppling

- **Rättvis kultur**

- Att man vågar rapportera
- Rättvis behandling vid misstag utan syndabockstänkande
- Tydlig gräns mellan acceptabla och oacceptabla fel

- **Lärande kultur**

- Lära av egna och andras fel, misstag och erfarenheter
- Ständiga förbättringar och anpassning till förändringar
- Uppföljning och återkoppling till organisationen



Säkerhetsengagemanget är viktigt

- **Säkerhetsengagemang (ledning + medarbetare)**

- Förståelse och insikt om risker och säkerhet
- Prioritering av säkerhet och syn på avvägningar
- Medarbetares delaktighet i säkerhetsarbetet



Ledningens engagemang är särskilt viktigt

- Skapas tillit och förtroende hos personalen kring säkerhet?
- Prioriteras säkerhet även vid "svåra tider"?
- Undviks motstridiga budskap?
- Involveras personalen i säkerhetsarbetet?



Övriga förutsättningar

- **Kommunikation**

- Tillgång till och spridning av information
- Diskussion och samarbete internt
- Informationsutbyte och samverkan externt



- **Resurser och kompetens**

- Tid, personal och utrustning
- Behörigheter, kompetens och utbildning



- **Systematiskt säkerhetsarbete**

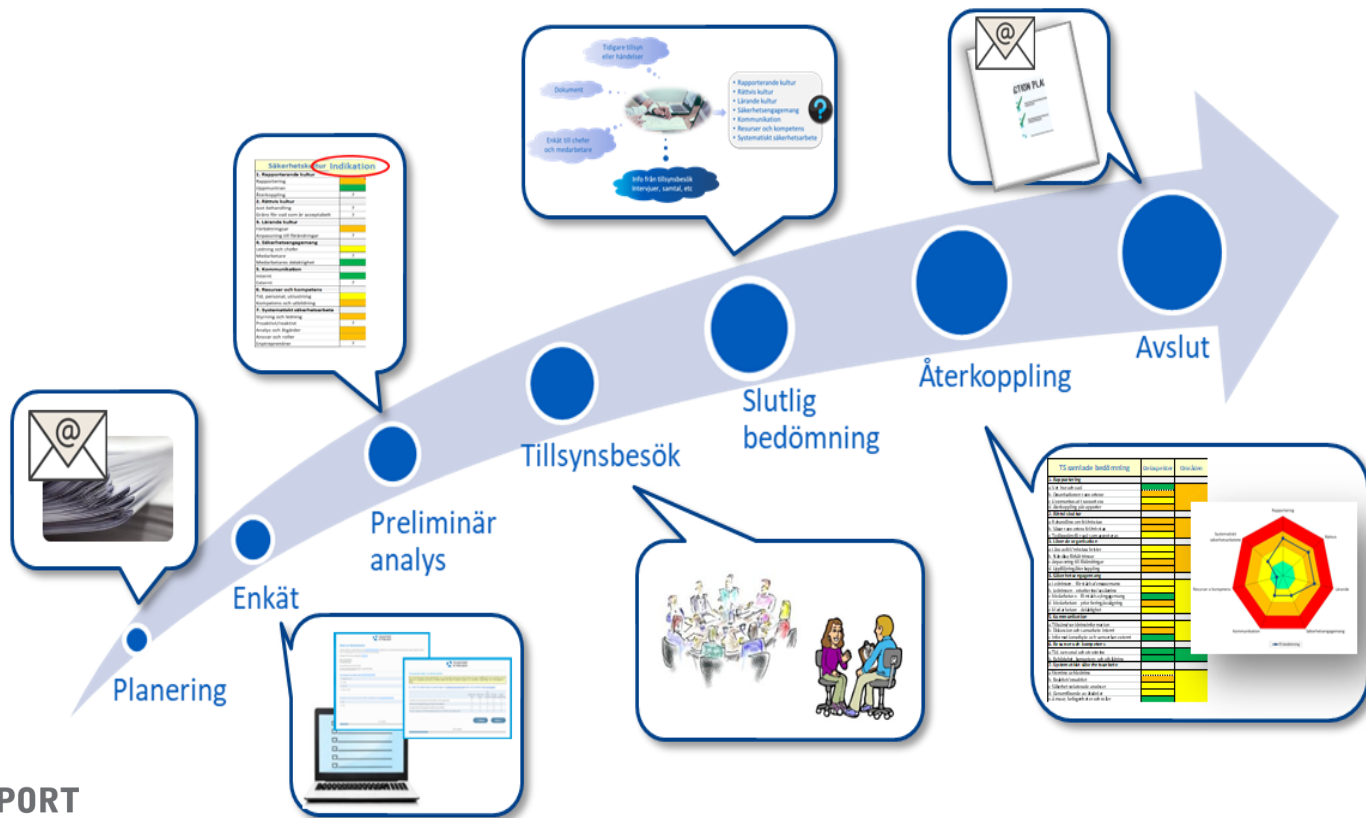
- Styrning och spårbarhet
- Proaktivt/reaktivt arbete
- Analyser av risker och orsaker
- Ansvar, befogenheter och roller



TS modell för säkerhetskultur

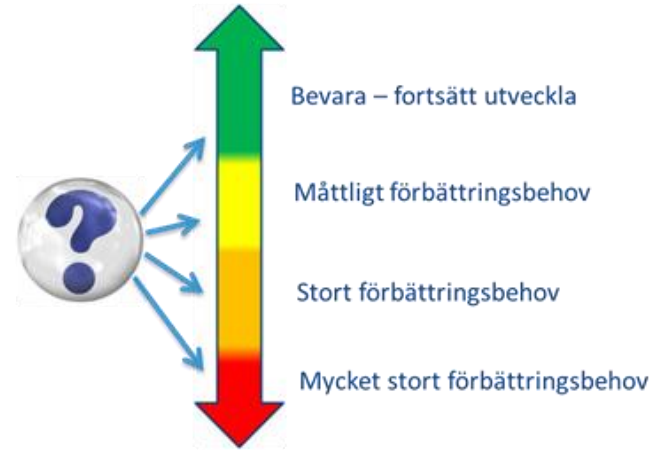


Tematillsyn av säkerhetskultur - Olika steg



Bedömning av säkerhetskultur

Område	Vad skrivs	Vad förstås och görs
• Rapportering kultur - Delaspekter	Granska dokument 	Enkäter Intervjuer  
• Rättvis kultur - Delaspekter		
• Lärande kultur - Delaspekter		
• Kommunikation - Delaspekter		
• Säkerhetsengagemang - Delaspekter		
• Resurser och kompetens - Delaspekter		
• Systematiskt säkerhetsarbete - Delaspekter		



Ex på utfall av en tematillsyn

Tillståndshavare:	Järnvägen AB
--------------------------	---------------------

TS bedömning Säkerhetskulturområden och delaspekter	Del- aspekter	Omr.
1. Rapportering		
a. Att man rapporterar. Att man kan och vet vad och hur		
b. Uppmuntran att rapportera		
c. Återkoppling till den som rapporterar		
2. Rättvis kultur		
a. Rättvis behandling, våga rapportera		
c. Tydlig gräns mellan acceptabelt och oacceptabelt beteende		
3. Lärande kultur		
a. Kontinuerligt lärande och förbättringsarbete		
b. Anpassning till förändringar utan försämrad säkerhetsnivå		
4. Säkerhetsengagemang		
a. Ledning och chefers säkerhetsengagemang		
b. Medarbetares säkerhetsengagemang		
c. Medarbetares delaktighet i säkerhetsarbetet		
5. Kommunikation		
a. Intern kommunikation		
b. Extern kommunikation		
6. Resurser och kompetens		
a. Tid, personal och utrustning		
b. Behörigheter, kompetens och utbildning		
7. Systematiskt säkerhetsarbete		
a. Styrning och ledning av säkerhetsarbete		
b. Proaktivt och reaktivt arbetssätt		
c. Analyser		
d. Ansvar, befogenheter och roller		
e. Kontroll och uppföljning av entreprenörer		

